

Europeiska offentliga tjänster av kvalitet - livskvalitet **EPSU:s kampanj för en rättslig ram på EU-nivå för offentliga tjänster**

1. Introduktion

Det är värt att påminna om varför EPSU behöver den här kampanjen: *"Utan specifik EU-lagstiftning som skyddar offentliga tjänster kommer EU att fortsätta att **"öppna" offentliga tjänster för konkurrens** och när detta är gjort starkt begränsa privata operatörers förpliktelser i samband med offentliga tjänster. Det behövs en förebyggande strategi som leder fram till EU-åtgärder till stöd för offentliga tjänster grundade på solidaritet. Då krävs dock **påtryckningar "underifrån"**, inte minst eftersom det ofta är lokala och regionala aktörer som avgör offentliga tjänsters ställning och funktion, till exempel vid tilldelning av kontrakt, när de tillhandahåller tjänster, säkerställer sysselsättning, främjar demokratisk deltagande... Dessa aktörer måste vara övertygade om att EU-åtgärder på området kommer att stärka deras frihet."*

Citatet kommer från EPSU:s bakgrundsdokument¹ som antogs av styrelsen vid dess möte den 7 juni och förklarar varför det krävs åtgärder för att stödja offentliga tjänster i Europa.

Styrelsen enades också om att sekretariatet skulle utarbeta en detaljerad kampanjplan till styrelsens höstmöte. En första version av en kampanjplan överlämnades arbetsutskottet den 20 september. Det fanns ett starkt stöd för en kampanj för offentliga tjänster, men behovet av klar och tydlig fokusering framhävdes, med tonvikt på offentliga tjänster av kvalitet som en del av en alternativ dagordning till avreglering och liberalisering.

Inom EPSU har man länge hävdad att offentliga tjänsters positiva bidrag till den europeiska sociala modellen måste få ett erkännande. En rättslig ram för offentliga tjänster på EU-nivå anses vara ett instrument där det skulle vara möjligt att fastställa och genomföra en uppsättning viktiga mål, i enlighet med "5 skäl till att det krävs åtgärder för att främja offentliga tjänster av kvalitet i Europa".

- Europa måste innebära något mer än en marknad för medborgarna.
- Offentliga tjänster av kvalitet är väsentliga för att uppfylla medborgarnas grundläggande rättigheter.
- Universalitet, kontinuitet, rimliga priser, demokratisk kontroll är viktiga principer för offentliga tjänster.
- EU-konkurrens får inte undergräva solidaritet.
- En europeisk ramlag skulle garantera nationella, regionala och lokala myndigheters rätt att möta medborgarnas behov.

Med tanke på att de regler som styr den inre marknaden får allt större inflytande och medför påfrestningar, har vi insett att marknadens inflytande kommer att fortsätta att öka steg för steg om man inte tydligt fastställer ett "skyddat område" för offentliga tjänster på EU-nivå.

I huvudsak har EPSU som organisation accepterat att det är bättre att kollektivt begära en positiv ändring på EU-nivå, istället för att varje enskild ska försvara sig på nationell nivå.

¹ 5 skäl till att det nu krävs åtgärder för att stödja offentliga tjänster i Europa, tillgänglig på EPSU:s webbplats på följande länk <http://www.epsu.org/a/1219>

En fråga återstår dock om varför man ännu inte har gjort några konkreta framsteg med en rättslig ram på EU-nivå.

Det finns en stor skillnad mellan debatten om tjänster av allmänt intresse och debatten om tjänstedirektivet. Den förstnämnda försökte att följa en mycket strikt dagordning (grönbok, vitbok, samråd med Europaparlamentet) och har ännu inte resulterat i något konkret förslag. Den sistnämnda presenterades nästan som ett fullbordat faktum och under den motreaktionen som följde medverkade EPSU i en mycket omfattande mobiliseringsinsats för att minska riskerna förknippade med tjänstedirektivet.

Detta är utmaningen för vår kampanj. Tjänstedirektivsdebatten visar att det fortfarande är ganska enkelt att mobilisera MOT någonting, men när vi försöker lägga fram våra alternativ (i detta fall en EU-ram för offentliga tjänster) försvinner vår fokusering och styrka.

Varför är det så?

ENSKILDA MEDLEMMARS DELTAGANDE

Kopplingen till vanliga medlemmar om hur EU-politik påverkar offentliga tjänster är en väsentlig del av kampanjen. Hotet om tjänstedirektivet som svepte över Europas offentliga tjänster har hjälpt till att entusiasmera medlemmar. Vi behöver göra fyra saker för att uppnå samma effekt med en kampanj för ett "positivt alternativ":

- Utbilda medlemmar om hur EU:s politik påverkar offentliga tjänster
- Mobilisera medlemmar kring ett alternativ till den rådande avregleringspolitiken
- Begära att ett rättsligt raminstrument erkänner offentliga tjänsters bidrag till den europeiska sociala modellen
- Samordna och underlätta lokala och nationella aktioner

Detta kommer att knyta medlemmarna till kampanjen och kan vara ett arbetssätt som utgår från basen, genom att kampanjen "ägs" lokalt genom flexibla teman (och möjlighet till anpassningar).

POLITISKT STÖD PÅ EU-NIVÅ

När det gäller politiskt beslutfattande i EU står EPSU inför två utmaningar. För det första dominerar mitten och mittenhögerpartier i EU:s institutioner. För det andra finns det även inom vänstern olika åsikter om vilket lagstiftningsinstrument på EU-nivå som skulle vara bäst för offentliga tjänster.

Denna tvetydighet lämnar oss i ett politiskt tomrum. Vi måste se detta som en möjlighet. Utarbetandet av ett utkast till förslag skulle kunna fungera som en samlingspunkt för politiker som gärna vill ses *"återknyta" EU med dess folk.*

Använda EU:s "konstitutionskris" som en passande tidpunkt

Sedan styrelsen sammanträdde i juni har utsikterna för en rättslig ram blivit något oklarare. Nu när det konstitutionella fördraget är "bordlagt" och därmed även den nya rättsliga grunden III.122, finns det risk för att det politiska stöd som finns för en sådan ram rinner ut i sanden. Än mer oroande är att också Europas sociala dimension ifrågasätts.

Detta scenario föranleder tre tankar:

- En kampanj för offentliga tjänster av kvalitet behöver knytas till de "positiva" fästpunkter vi kan hitta – Europeiska stadgan om grundläggande rättigheterna, Lissabondagordningens 3 pelare, idén om en social pakt (som redan har föreslagits av EFS), idén om en högnivågrupp för offentliga tjänsters framtid.
- En sådan kampanj måste vara förankrad i en strategi för att bibehålla den europeiska sociala modellen (det vill säga, offentliga tjänster som ett viktigt inslag i ett socialt Europa).
- Kampanjen måste fokusera på att förändra de nationella situationer som har betydelse för EU:s politik, samt påverka EU-debatten om offentliga tjänster.
- **Men viktigast är att detta är ett tillfälle för EPSU att sätta press på EU:s institutioner att visa att de verkligen vill återknyta EU:s kontakt med medborgarna.** Vi har en möjlighet att lägga ansvaret för en verkligt EU-område för offentliga tjänster vid EU-institutionernas dörr. Vi har redan sett att vissa ledare försöker återknyta med medborgarna genom att endast tala om EU och marknaden, med argumentet att vi ska erkänna EU:s begränsningar. Detta ger oss potential för politiskt inflytande. Vårt argument bör vara att det inte är realistiskt att tro att man kan återknyta kontakten med EU:s medborgare om man inte har något konkret att erbjuda.

2 Beskrivning av kampanjen

På grund av det breda angeppssättet, behöver vi involvera andra aktörer och fokusera på medborgarna. EPSU:s kampanj måste passa in i diskussionen om "*vilket Europa?*" som finns i många, om än inte alla, länder. I det här avseendet hamnar "subsidiaritet" och rättsliga argument om vem som ska göra vad i bakgrunden (även om vi också kommer att ta upp dessa rättsliga frågor). Den första frågan måste vara: "*Vilken typ av offentliga tjänster vill vi ha för oss och våra barn?*" Vi har möjlighet att hela tiden utforma vår kampanj som ett genuint försök att "återknyta kontakten" med medborgarna. Vi anser därför att vår kampanj bör genomföras i två faser:

Det första fasen kommer att vara en samordnad kartläggning av offentliga tjänster i de olika medlemsstaterna. Varje land gör en inventering av principer för offentliga tjänster, mål, normer och instrument. OBSERVERA! Att ett omfattande arbete måste utföras på detta område. I år till exempel, med Europeiska kommissionens GD Sysselsättning som samordnare, har arbetsmarknads/socialdepartement i varje medlemsstat lämnat in sina svar om sociala tjänster i respektive land. I det här fallet, istället för att upprepa den process som departementen ägnat sig åt, vore det bättre om EPSU:s medlemsförbund granskar departementens svar för att se om de ger rättvisande bild. Utomstående experter kan bistå. Inventeringen utgår från en gemensam grundläggande ram, men anpassas för att passa olika behov och situationer.

EPSU:s sekretariat kommer att skicka ut en förteckning över kartläggningar av sektorn för offentliga tjänster som redan har genomförts. Medlemsförbunden uppmanas att kontrollera att de är rättvisande.

Nationella samordnare, utsedda av EPSU:s medlemsförbund, men som arbetar i nära samarbete med det civila samhället, kommer att utarbeta ramarna och handlingsplaner för att genomföra dem. Inventeringarna från olika länder kommer att presenteras, diskuteras och utvärderas kollektivt i en **kampanjkonferens efter halva tiden**. De nationella inventeringarna kan även användas för att stimulera debatt på nationell nivå om framtidens offentliga tjänster.

Kampanjens andra fas kommer att gälla mål och innehåll i en rättslig ram för tjänster av allmänt intresse på EU-nivå (eller någon annan form av EU-instrument – till exempel en handlingsplan). Den kommer att använda resultaten från den första fasen och fastställa EU-instrumentets gemensamma grund och innehåll:

- Gemensamma principer för offentliga tjänster
- Rättslig säkerhet vad gäller allmänintressets företrädare framför konkurrensregler, inbegripet undantag från det sistnämnda för sociala tjänster, hälso- och sjukvård, vatten, utbildning
- Lokala och regionala myndigheters rätt att själva producera grundläggande tjänster utan att frukta inblandning från kommissionen eller domstolen.
- Ett observationsorgan för offentliga tjänster där facket deltar för att övervaka och utvärdera offentliga tjänster och avregleringens effekt, främja samarbete, förbättra normer, övervaka medborgarnas förändrade behov).
- Mekanismer för att finansiera offentliga tjänster, som tar hänsyn till att det finns behov av och positiva aspekter med riskfördelning.

Denna fas av kampanjen är även kopplad till den uppgift som fastställs i EPSU:s prioriteringar, det vill säga att *"utarbete en uppsättning kvalitetsnormer eller benchmarks för offentliga tjänster på EU-nivå, ge nytt liv åt och ytterligare utveckla EFS stadga för offentliga tjänster"*.

Resultaten av den 2:a fasen kommer att diskuteras och utvärderas kollektivt i en avslutande konferens.

En del av strategin i denna fas är att ge omfattande möjligheter för diskussion och förslag om instrumentets/ramens slutliga form, och kulminerar i antagandet av ett utkast till dokument vid konferensen efter halva tiden. Beslutet måste få tillräckligt med slagkraft och uppmärksamhet för att det inte ska råda några tvivel om att detta nu är EPSU:s kollektiva ståndpunkt.

3 Kampanjens faser och tidsplan

Den bifogade tabellen visar en översikt av de huvudsakliga inslagen i den föreslagna kampanjen.

Det är självklart att vi vill att samtliga EPSU:s medlemsförbund ska medverka och tillhandahålla ekonomiska och mänskliga resurser för att kampanjens båda faser ska kunna genomföras framgångsrikt. Vi behöver helt klart åtminstone några länder i varje valkrets.

Medlemsförbunden behöver även identifiera andra organisationer på nationell nivå som de kan arbeta med i denna fråga.

EPSU:s kampanjombud behöver tillräckligt med tid och resurser för att stödja nationella samordnare.

Styrelsen ombes godkänna kampanjen.

Vad	Vem	När	Finansiering
Antagande av kampanjbeskrivning	styrelsemöte	november 2005	behövs ej
Enas om kampanjsamordnare	en facklig samordnare per land + om möjligt en företrädare från civila samhället	december 2005	nationella medlemsförbund tillhandahåller resurser för facket samordnare
Utveckla ram för 1:a fasens inventering av offentliga tjänster	nationella kampanjsamordnare, i samråd med civila samhället	januari 2006	budget för möte och översättning av ram
Antagande av ram, utarbetande av nationell handlingsplan, (metod, tidsplan, budget)	nationella kampanjsamordnare + andra förbund + civila samhället	januari - mars 2006	EPSU samlar in, översätter och distribuerar antagna nationella ramar och handlingsplaner
Framtagande av första kampanjmaterial	EPSU:s sekretariatet	januari-februari 2006	EPSU OPM
KAMPANJLANSERING: evenemang i samband med rådmötet för konkurrensfrågor	EPSU:s sekretariat i samarbete med Österrikiska medlemsförbund	20-21 april 06 (ännu ej bekräftat)	EPSU OPM
Nationella inventeringar genomförs	nationella samordnare + andra förbund + civila samhället plus EPSU:s fasta kommittéer, valkretsar journalistmöte	Från mars – december 2006 maj/november	Nationella budgetar för inventeringar. EPSU:s kampanjombud kommer att övervaka processen och bidra om så begärs
Utvärdering av nationella inventeringar	nationella samordnare + förbund + civila samhället	december 2006	Budget för EPSU:s konferens plus för publicering av resultat
Utveckling av 2:a fasen i kampanjen och fastställande av huvudsakliga EU-frågor och normer för en rättslig ram på EU-nivå (eller annat instrument)	nationella samordnare	januari 2007	EPSU:s mötesbudget
Diskussion om innehållet i rättslig EU-ram	nationella samordnare + förbund + civila samhället EPSU:s fasta kommittéer EPSU valkretsar för diskussion	januari- juni 2007 maj 2007	Resurser för nationella debatter EPSU:s kampanjombud övervakar processen och bidrar vid behov
Diskussion och utvärdering av resultat	samtliga	juni 2007	Budget för EPSU:s konferens plus publicering